

BESZÁMOLÓ

a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár működéséről

2013-ról

Általános helyzetelemzés:

Az alábbi megállapítások minden magyarországi könyvtárra, így a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárra is érvényesek.

Az egyházi könyvtárak finanszírozását az ún. egyházi közgyűjteményi támogatás, a fenntartói és a pályázati támogatások biztosítják.

Bár az egyházi könyvtárak sorsa a rendszerváltás óta sokat változott, de finanszírozásunk változatlanul problémás maradt.

Az állami közgyűjteményi támogatásról elmondhatjuk, hogy eleve kiszolgáltatott a mindenkorai költségvetési törvénynek és az uralkodó politikai hangulatnak. Az egyházi fenntartók anyagi helyzete ismert: ha „az” egyház - egy-egy egyházmegye, szerzetesrend eredeti küldetését tekintjük, abban első helyen a pasztoráció áll, majd a szociális munka és csak ezek után következik a kultúra, mely területen nyilván elsőbbséget élvez az oktatás, és csak utána következnek az egyéb területek – sajtó, könyvkiadás, gyűjtemények stb. A pályázatok „bizonytalansága” ugyancsak ismert. Évről-évre egyre kevesebb a megpályázható és elnyerhető támogatás.

A támogatás legnagyobb részét adó állami közgyűjteményi támogatást tekintve különösen is nehéz volt a 2005 és 2008 közötti időszak. Ebben a három évben a gyűjteményi támogatás folyamatos csökkenésével több egyházi könyvtár fennmaradása is megkérdőjeleződött. Egyre több könyvtár kényszerült elbocsátásokra, létszámstopra, a munkaidő és nyitva tartási idő csökkentésére, bezárásokra, megkezdett és eredményesen végzett könyvtári-szakmai programok félbehagyására. 2009 és 2013 között az egyházi közgyűjteményi támogatás nőtt, majd csökkent és az utolsó három évben pedig stagnált. Bár az összeg megközelítette a 2003-2005 körülit, de nem érte el azt, és a forint vásárlóértéke is sokat csökkent az utóbbi két-három évben.

Mindezt azért tartottuk szükségesnek elmondani, mert mint non-profit intézménynek, a könyvtárnak a tevékenysége is csak e gazdasági háttérnek az ismeretében értékelhető reálisan.

Azt is szeretnénk megjegyezni, hogy az idei év elé reménnyel és várakozással lépünk, mert az idei költségvetésben az egyházi közgyűjteményi támogatás sorában a tavalyi összeg háromszorosa szerepel.

Személyi kérdések:

A pannonhalmi Főapátsági Könyvtár igazgatója a bencés Statutum szerint mindig bencés szerzetes.

2009 óta Dejsics Konrád OSB. A helyettes és „operatív” vezető Ásványi Ilona.

A könyvtárban – a rendi hagyomány alapján - az igazgatót nem számítjuk az alkalmazottak közé.

A Főapátsági Könyvtárban 6 alkalmazott van státuszban. Közülük 5 főnek van szakirányú végzettsége. (Ásványi Ilona, Bitai Judit, Samodai Éva, Hegedüs Józsefné felsőfokú végzettségű, Nagy Balázs középfokú végzettségű – könyvtáros asszisztens).

(Egyéb, nem szakirányú végzettség: Dejsics Konrád OSB teológus, német-latin szakos középiskolai tanár - bölcész – 2013-ban védte meg doktori disszertációját. Értekezésének témája Szent Jeromos szerzeteséletrajzainak narratológiai elemzése - Kutatási területei: narratológia, narratológiai megközelítések a klasszika-filológiában, késő ókori keresztény elbeszélő szövegek.

- Ásványi Ilona - magyar nyelv és irodalom szakos általános iskolai és középiskolai tanár -- Írásai az egyházi könyvtárak helyzetével, problémáival, 20-21. századi történetével, valamint a szakfelügyeleti munkával foglalkoznak. Ezen kívül irodalmi, könyv, könyvtártörténeti és egyéb kultúrtörténeti témákban publikál.) -- Bitai Judit - német nyelv és irodalom szakos bölcész-tanár, okleveles hittanár -- Hegedüs Józsefné történelem szakos általános iskolai és középiskolai tanár, bölcész -- Nagy Balázs – abszolutórium – könyvtár szak.)

Bár alapszinten mindenkinek mindenféle könyvtári (szolgáltató) feladatot meg kell tudnia oldani, a munkát a következő módon osztjuk meg: olvasószolgálat és a feldolgozó munka Samodai Éva, kutatószolgálat és régi könyvek feldolgozása: Hegedüs Józsefné Éva és Bitai Judit, folyóiratok, számítástechnikai-informatikai kérdések, digitalizálás Nagy Balázs.

Munkánk természetesen ennél sokkal több és több féle is.

A könyvtár működését segíti még Méhes Ferencné, a takarítónk, aki azonban kvázi raktárosként is dolgozik – segít a kért könyvek kikeresésében és a visszaosztásban.

Bitai Judit 2013. januárban jött vissza GYES-ről – 2013-ban 6 órában dolgozott.

A turistaszezon Pannonhalmán március 21. (Szent Benedek napja) és november 11. (Szent Márton napja) között tart. A Tri Collis Tárlatvezető Iroda munkatársai az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően 2012. november 11. és 2013. március 21. között, valamint 2013. novembertől ismét besegítettek a feldolgozó munkába.

Gyűjtemény:

A könyvtár állományának nagyságáról becslt adataink vannak. Cca. 300.000 könyv és cca. 100.000 kötet bekötött folyóirat alkotja a könyvtár gyűjteményét. A gyűjtemény $\frac{3}{4}$ része muzeális dokumentum. Különgyűjteményeink: Benedictina (minden bencés vonatkozású anyag), Kézirattár, Jesuitica. A Főapátsági Könyvtár egyházi-szerzetesi könyvtár, más megfogalmazásban teológiai szakkönyvtár. Gyűjtőköre: teológia és segédtudományai, szerzetesség – bencés szerzetesség, társadalom- és természettudományok, valamint szépirodalom szelektálva, minden bencés vonatkozású anyag.

E szigorú gyűjtőkör mentén 2013-ban 932 db könyvvel gyarapodott a modern könyvállomány.

176 féle folyóiratot és napilapot járattunk.

Elkezdtek kialakítani a Benedictina III. gyűjteményt. A Benedictina gyűjtemény könyvtárunk „helyismereti” gyűjteménye: itt gyűjtünk minden bencés vonatkozású dokumentumot. Részei: Benedictina I. nyomtatott dokumentumok, Benedictina II. kéziratos hagyatékok, Benedictina III. az egykori bencés diákok bencés és nem bencés vonatkozású munkái.

Állománygondozás:

Sajnos nagyon lassú ütemben, de folytatódott a modern könyvállomány számítógépes feldolgozása Corvina programmal, bővült a régi könyves adatbázis is. Katalógusunk elérhetősége: <http://corvina.osb.hu> - Az adatbázisban 93778 könyv leírása található.

2013-ban megtörtént a folyóiratos, a sajtófigyelő és a Benedictina gyűjtemény Orbis-adatbázisának konvertálása Corvinába.

Adatbázisunkkal részt veszünk az egyházi könyvtárak közös katalógusában: Unitas <http://193.225.124.9:9802/unitas/opac> melyben 24 egyházi gyűjteményben 1169705 tétel kereshető.

Pályázatok

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár 2013-ra 4.037.000 Ft pályázati támogatást nyert az NKA pályázatain.

A támogatásból 600.000 Ft-ot általános állományvédelemre, 437.000 Ft-ot egyedi restaurálására, 3.000.000 Ft-ot digitalizálására fordíthattunk.

Restauráltatás, állományvédelem:

Pályázati támogatás segítségével 1 ősnymtatványt tudtunk restauráltatni.

A klasszicista teremkönyvtárban folytatódott a gyűjtemény preventív állományvédelme: tisztítás, kezelés, tékázás stb.

Saját erőből folytattuk a folyóiratok kötetését, és a modern megrongálódott könyvek újrakötését is.

Digitalizálás:

A Főapátsági Könyvtár 3.000.000 Ft támogatást nyert az NKA 2012.évi őszi pályázatán a Benedictina gyűjtemény legrégebbi (17. és 18. század) kéziratos anyaga (55 dokumentum - cca. 18.000 oldal) digitalizálási munkájának előkészítésére, (17 dokumentum – cca. 6000 oldal) digitalizálására, és internetes közzétételre alkalmas formájának elkészítésére.

A digitalizálást a PYTHEAS Kiadói és Grafikai Szolgáltató Kft. végezte el 2013. február 4. és április 11. között.

Olvasó- és kutatószolgálat:

2005-től folyamatosan átgondoltabb munkamegosztással szervezettebbé és hatékonyabbá vált az olvasó- és kutatószolgálat. Mint általában az egyházi könyvtárakban, és más szakkönyvtárakban a könyvtárhasználók a Főapátsági Könyvtárban is inkább tudományos

kutatók, doktori iskolát végzők és szakdolgozatot író hallgatók. Ezért könyvtárunkban a helyben használat a jellemző könyvtárhasználati forma, így kevesebb a kölcsönzések száma. Ide tartozik, hogy a gimnáziumnak külön könyvtára van, a diákok elsősorban azt használják, és külön gyűjtemény a rendi közösség mintegy magánkönyvtára, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Szent Gellért Kollégiumának könyvtára.

Könyvtárunk tagja a magyar könyvtári hálózatnak: részt veszünk a könyvtárközi kölcsönzésben, belföldre és külföldre egyaránt.

Az elmúlt években megnőtt a távhasználatok száma. A referenz-szolgáltatás több mint 90 %-a telefonon és e-mailben történik.

2013-ban indult műhelymunkák a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban:

Könyvtárunk történelméből és jellegéből adódóan gazdag muzeális anyagot őriz, melynek nagy részét elődeink többé-kevésbé számba vették és leírták, de részben az anyag bővülése, részben pedig a korszerű könyvtárosi munka kívánalmainak és lehetőségeinek fejlődése miatt szükséges, hogy újragondoljuk e gyűjteményrészekkel kapcsolatos feladatainkat.

Ennek kapcsán Bitai Judit és Hegedüs Éva munkájának köszönhetően két területen is műhelymunka indult el:

1. Kódexeink és a teljes fragmentum-gyűjteményünk számbavétele, feltárása, töredék-katalógus készítése

2013 elején a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár felvette a kapcsolatot az MTA-OSZK Fragmenta Codicum Kutatócsoportjával kódexeink szakszerű és részletes leírása, valamint egy esetleges kötetkatalógus összeállítása ügyében.

E munka kapcsán felmerült az ötlet, hogy gazdag, de némileg rendezetlen, és csak többé-kevésbé feltárt töredékgyűjteményünkkel is érdemes lenne valamit kezdeni.

A kutatócsoport vezetője, Madas Edit és munkatársa Sarbak Gábor tavasz folyamán személyesen látogattak az Apátságba, hogy felmérjék a feldolgozandó anyagot.

E felmérés előkészítéseként számba vettük a kódexeken túl a külön töredékgyűjteményben található anyagot; továbbá a Jesuitica gyűjteményt is könyvről könyvre átnéztük és dokumentáltuk a restaurálás során lefejtett és a könyv mellett elhelyezett, valamint a dokumentumon található töredékeket.

Összegyűjtöttük azt is, hogy mely szakirodalom foglalkozott eddig tudományos igényességgel a töredékgyűjtemény egyes darabjaival.

A számbavétel során megállapítottuk, hogy a gyűjteményt két nagy csoportra lehet osztani: pergamen/ritkábban papír kódextöredékekre és papír nyomtatványtöredékekre. Ezek mindegyikének feldolgozása kicsit más-más tudományos módszertant igényel.

A látogatás és a további együttműködés gyümölcsözőnek bizonyult: a tavasz-nyár folyamán tisztáztuk a feldolgozás szempontjait és lépéseit. A kódexeket egy későbbi időpontban alaposabb vizsgálat alá vetik majd. A töredékgyűjteménnyel kapcsolatban abban állapodtunk meg, hogy a kutatócsoport által adott szempontok szerint először a kézirásos pergamentöredékeket vizsgáljuk, azok közül is elsőként azt a csoportot, melyről rendelkezésünkre áll egy, az elődeink által készített rövid leírásokat tartalmazó lista.

A feldolgozás egyelőre egyszerű szövegszerkesztővel készül, word dokumentumban. (A tervek szerint idővel lesz majd egy speciális számítógépes adatbázis is, melybe ezeket a szöveges adatokat be tudjuk illeszteni, és így azok könnyebben kezelhetőek lesznek) A munka nagyobb, nehezebb része a töredékek azonosítása és részletes leírása, melyet rögtön el tudunk kezdeni. A leírás szempontjai részletesen érintik mind a töredék fizikai jellemzőit, mind a minél pontosabb tartalmi meghatározást.

Az őszi folyamán Bitai Judit és Hegedüs Éva tett látogatást az Országos Széchényi Könyvtárban, a Fragmenta Codicum kutatócsoport munkatársainál. A már elkészült leírásokat átbeszélve finomítottuk tudásunkat, valamint újabb szempontok is előtérbe kerültek a feldolgozással kapcsolatban. Támogatást kaptunk abban is, milyen szakirodalom a legalkalmasabb segítség munkánkhoz - majdnem mind megtalálható volt a Könyvtárunkban. Ezen útmutatás alapján otthon folytattuk a feldolgozó munkát, valamint összegyűjtöttük a rendelkezésre álló szakirodalmat.

2. A könyvtárban őrzött antikvák számbavétele és feltárása

2013 januárjában Bitai Judit és Hegedüs Éva elkezdték a 16. századi könyvek, az antikvák számbavételét és feltárását.

A munka lépései: 1. Számbavétel: A kézzel írt helyrajzi katalóguslapokról a megjelenés éve szerint kiválogatják a 16. századi tételeket. Táblázatba írják (excel - Google drive) a dokumentumok azonosításhoz szükséges legfontosabb adatokat: jelzet, szerző, cím, kiadás

helye, ideje, egyéb megjegyzések. Ez - bár nem fő célja - már lehetővé tesz egy egyszerű keresési módot: az egyes adattípusokat számsorrendbe illetve abc rendbe tudjuk rendezni. A táblázat fő rendezési elve a jelzet lesz. 2. Részletes feldolgozás: ez a munkafolyamat a dokumentumok egyenkénti kézbe vételével történik. A “szokásos” könyvtári adatokon (szerző, cím, stb.) túl feltüntetik az egyedi jellemzőket is, mely a muzeális dokumentumok feldolgozásánál elengedhetetlen.

A munkáról beszámoló jelent meg a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei évkönyvében: Bitai Judit-Hegedüs Éva: A muzeális állomány feltárása a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban. In: Collectanea Sancti Martini: A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője 1./szerk. Dénesi Tamás, Dejcsics Konrád.- Pannonhalma, 2013., p. 353-362.

A MTA Zenetudományi Intézetében működő 20-21. Századi Magyar Zenei Archívum és Kutatócsoport és a Pannonhalmi Főapátság együttműködése

Kutatóközpont Zenetudományi Intézet 20-21. Századi Magyar Zenei Archívuma és Kutatócsoportja – vezető Dalos Anna - saját költségvetésének terhére 2013. július 15. és 26. között megbízásos szerződéssel két kutatót (Bíró Viola és Wutzel Eszter Emília) biztosított a Főapátsági Könyvtár számára a Pannonhalmi Főapátság Musicotheca gyűjteményében őrzött Kalmár László (1931–1995) zeneszerző hagyatékának feldolgozására, digitalizálására és adatbázisban történő közzétételére.

A Főapátsági Könyvtár ellenszolgáltatásként, külön költségek nélkül felajánlotta a vízjellel ellátott, szkennelt dokumentumok digitális másolatát az MTA BTK ZTI 20-21. századi Magyar Zenei Archívuma és Kutatócsoportja számára, és engedélyezte, hogy ezek adatait az MTA BTK ZTI 20-21. századi Magyar Zenei Archívuma és Kutatócsoportja Gyűjteményi Adatbázisába feltöltsék, és az Archívum honlapján – a kutatás elősegítése érdekében – a nagy nyilvánosság elé tárják.

Rendezvények - Továbbképzés:

Továbbra is bekapcsolódtunk a különböző egyházi és világi szakmai szervezetek munkájába, részt vettünk a különböző rendezvényeken: konferencián, szakmai napon: az Egyházi Könyvtárak Egyesülése éves közgyűlésén, az OKSZ, MKE, IKSZ stb. rendezvényein.

A 7 éves továbbképzési terv kb. két éve – országosan – megtorpant. Anyagi és egyéb lehetőségeinknek megfelelően ennek ellenére minden nem fizetős továbbképzés jellegű, szakmai napon – ha van ilyen - részt veszünk.

2013-ban Samodai Éva részt vett egy a Könyvtári Intézet által végzett zenei könyvtáros tanfolyamon. (840020 Kulturális és tájékoztatási képezések – Zenei könyvtári ismeretek II. Zenei alapismeretek PLB 2175 című 30 órás akkreditált tanfolyam.)

Kiállítás:

Anyagunkat, kincseinket készséggel adjuk kölcsön kiállításra, ill. Pannonhalmán az Apátság kiállítótermében és a muzeális könyvtártermében is szerveztünk kiállításokat.

Saját kiállítások a klasszicista nagyteremben:

Habsburgok és Pannonhalma. 100 éve született Habsburg Ottó

Az Apátsággal közösen: Imago. Portrék a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeiből

Kölcsönöztünk anyagot a következő kiállításokra: 1. István, a szent király - Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum -- Szigeti Kilián OSB emlékezete – Savaria Megyei Hatóköri Városi Múzeum- Szombathely -- Molnár Vid Bertalan OSB születésének 200. évfordulója alkalmából- Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár Györszentiváni Fiókkönyvtára, Győr

Technikai feltételeink:

Számítógépek, fénymásoló, nyomtatók, szkennerek és fényképezőgép segíti a munkánkat. Technikai feltételeink jónak mondhatók – egy új számítógépet vásároltunk 2013-ban és minden számítógépen történt frissítés. Új levelezőrendszert használunk az Outlook 2010-et

A Főkönyvtár munkatársainak publikációi 2013- ban:

Dejcsics Konrád OSB: Utazások egy Nagy Szent Gergely-kódex körül - Megfontolások a Dialógusok könyvének 7-11. századi recepciójáról -- in: Collectanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője I. – (szerk. Dénesi Tamás, Dejcsics Konrád).- Pannonhalma: Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei, 2013.- p.11-28.

Ásványi Ilona: Befejeződött a magyarországi egyházi - felekezeti könyvtárak szakfelügyelete -- in: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2013. (22. évf.) 3. sz. p. 10-24.

Ásványi Ilona: A könyvtárosi hivatás -- in: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2013. (22. évf.) 5. sz. p. 39-47.

Ásványi Ilona: Az első könyvtárosképző-tanfolyam emlékére, avagy 75 éves múlt a magyar könyvtárosképzés

1. in: Csóka úrtól Gáspár atyáig. Ünnepi kötet Csóka Gáspár OSB 75. születésnapjára – szerk. Rendtársai- Győr: Szent Mór Bencés Perjelség, 2013.- p. 165-186.

2. Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2013 (22. évf.) 8. sz. p. 16-32.

Ásványi Ilona: Régi és új könyvtárosok. Könyvtárosi hivatás - könyvtárosi lelkület az 1950-es években -- in: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros (22) 2013. 10. p. 40-53.

Bitai Judit – Hegedüs Éva: A muzeális állomány feltárása a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban -- in: Collectanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője I. – (szerk. Dénesi Tamás, Dejsics Konrád).- Pannonhalma: Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei, 2013.- p. 353-361.

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár „imago”-ja:

2013-ban lezárult egy több mint három évtizedes projekt: megjelent a Magyar Katolikus Lexikon 16. kötete - A-ZS Pótkötet -- Örömmel jegyezzük meg, hogy a 16. kötetben szerepel Bánhegyi Miksa atya, a Főapátsági Könyvtár korábbi igazgatója, a 1994-ben alakult Egyházi Könyvtárak Egyesülése, melynek „szellemi központja” Pannonhalma, első elnöke Miksa atya volt és Ásványi Ilona is, aki szintén tevékenykedett ennek az egyesületnek tikaraként és elnökeként.

Elektronikus faliújság:

2013-ban indult útjára a Pannonhalmi Főapátságban az elektronikus faliújság, mely egy belső fórum: az Apátság alkalmazottai számára érhető el. Erről a faliújságról tájékozódhatunk az apátság munkatársairól (kép, név, elérhetőség, munkaterület, beosztás), az egyes részlegek munkájáról, eredményeiről, sikereiről.

A Főapátsági Könyvtár 33 cikkel szerepelt a faliújságon – nem számítva a havonta-kéthavonta közzétett könyvgyarapodási listát.

A faliújságcikkeket ld. a mellékletben.

Könyvkiadás:

Gyűjteményi évkönyv

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, a Pannonhalmi Főapátsági Levéltár, a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum – együtt: a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei együtt indította útjára és jelentette meg a gyűjtemények évkönyvét:

Collectanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője I. – (szerk. Dénesi Tamás, Dejsics Konrád).- Pannonhalma: Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei, 2013.

hasonmás sorozat a gyűjteményből - az első darab

2013-ban a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár és a Pytheas Kiadó és Könyvmanufaktúra együttműködésének köszönhetően elkészült a Könyvtár gyűjteményében őrzött *Preces propriae singulis horis diei et noctis* címen nyilvántartott, 1640-ben keletkezett pergamen kódex (német nyelvű klarissza imakönyv - óraskönyv) hasonmás kiadása.

A könyvecske a latin címe ellenére német nyelven írt, gazdagon illusztrált, 70 x 50 mm-es kicsike kötet. Sötétbarna, arannyal díszített bőrkötése a 18. századból származik.

A könyvecskében olvasható bejegyzések szerint klarissza apácák készítették. Az imaszövegeket Schwester Maria Anna von Thanhausen írta, a képi illusztrációkat pedig Schwester Maria Leonora Jergerin festette, 1640-ben. A kódex koncepciója, azaz az imaszövegek megfogalmazása és a képciklus kigondolása egy magát csak Schwostern [sic] Beatrixnak nevező apácától származik.

A kódex későbbi sorsáról nagyon keveset tudunk. Csupán annyit, hogy 1753-ban Schwester Francisca Theresia de St. Aloysio von Lamberg kapta ajándékként apátnőjétől, Maria Columba von Stadltól. A Főapátsági Könyvtár régi katalógusai alapján annyi bizonyos, hogy a könyvecske 1851 és 1875 között került a Könyvtárba.

Az 1640-ben keletkezett kódexről a 2012/2013-as tanév őszi félévében nyújtotta be doktori disszertációját a müncheni Ludwig- Maximilians-Universität Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszékére Sztulik Balázs, aki korábban a pannonhalmi gimnáziumban prefektus volt.

A hasonmás kiadáshoz készült tanulmánya a 2013 júniusában német nyelven megjelent doktori disszertáció (Sztulik, Balázs: Unikales Bildprogramm – Herkömmliche Textgattung.

Eine illustrierte Gebetbuchhandschrift in Pannonhalma im Kontext der Frömmigkeitspraxis des 17. Jahrhunderts. – Hamburg: Dr. Kovač, 2013 (= Schriften zur Literaturgeschichte, 18) néhány fejezetének részben módosított fordítása.

A hasonmás kiadvány egy díszesebb (bőrkötés, csatok) és egy „papírkötéses” változatban készült el.

TERVEINK

2014-re

Személyi kérdések:

Sajnos nincs módunk arra, hogy új munkatársa(ka)t vegyünk fel, pedig jó lenne a feldolgozómunkát gyorsítani. Megpróbálunk pályázati támogatást szerezni feldolgozásra, munkabérre.

2013. november 11. és 2014. március 21. között, valamint 2014. november 11. és 2015. március 21. között, a turista holt-szezonban számítunk az idegenvezetőkre (Tri Collis Tárlatvezető Iroda munkatársai) a modern könyvek katalogizálásában.

Gyűjtemény:

Valószínű, hogy a Főapátsági Könyvtár átveszi a Musicotheca gondozását. Ez esetben át kell gondolnunk a gyűjtemény feltárását, feldolgozását, elhelyezését.

Tovább bővítjük a Benedictina gyűjteményt. A Benedictina részei: I.: a bencés szerzetesek nyomtatott művei, II. a bencés szerzetesek kéziratos hagyatéka – a következő bővítendő rész: III. az egykori bencés diákok művei – általános bencés vonatkozású/témájú nyomtatott anyag kerülne ide.

2013 decemberében kelt Várszegi Asztrik főapát úr főapáti rendelkezése az iratképzésről és az iratkezelésről. A rendelkezés a következőkben érinti a könyvtárat:

- A Főapátságnak a rendelkezésben megnevezett szervezeti egységeinek beszámolót kell készíteniük minden naptári év elején az elmúlt évről a főapát ill. a rendi közösség számára. A beszámolót a részlegek esetében február 1-jéig, a gazdasági társaságok esetében április 1-jéig kell elkészíteni. A beszámolókat a részlegek vezetői juttatják el a Főapáti Hivatalba, ahol iktatják ezeket.

- Mivel egyre gyakrabban jelentkeznek olyan kutatók, akik az Apátság jelenkori gazdálkodásáról, marketingtevékenységéről, valamelyik vállalkozásáról szeretnének cikket, szakdolgozatot, értekezést stb. írni, és a kutatókkal alapvetően a könyvtár és a levéltár foglalkozik, a beszámolók másodpéldányát a könyvtár és a levéltár is megkapja.
- A könyvtár – gyűjtőköréből adódóan – gyűjti a Pannonhalmi Főapátsággal, annak működésével kapcsolatos kurrens nyomtatott dokumentumokat, de ezek bekerülése a könyvtárba esetleges. Ezért a részlegek juttassák el – lehetőség szerint visszamenően is – a Főkönyvtárba a működésükkel kapcsolatos, valamint az általuk megjelentetett aprónyomtatványokat. (Aprónyomtatványnak számít minden plakát, broszúra, programajánló, képeslap, borcímke, liturgikus kiadvány stb.) A könyvtár megőrzi, feltárja és szolgáltatja ezeket a dokumentumokat.
- A könyvtár szeretné minél teljesebbé tenni a Benedictina I. gyűjteményt, ezért kötelespéldányszerűen 2 példányt kíván beszerezni a bencések nyomtatásban megjelent műveiből: könyvek, kötetekben megjelent tanulmányok, folyóiratcikkek, szerkesztett kötetek, fordítások, bekötött szakdolgozat, disszertáció. A rendtársak adják le a könyvtárnak a 2 kötelespéldányt, visszamenőleg ellenőrizték, és szükség esetén pótolják.
- A könyvtár befogadja a bencések kéziratos anyagát – nemcsak haláluk után, hagyatékként, hanem életükben.
- Az információs technológia fejlődését szem előtt tartva hasonlóan fontos, hogy a számítógépen tárolt ilyen jellegű tartalmakról biztonsági másolat készüljön. A könyvtár vállalja a biztonsági mentést és tárolást.
- A publikáló bencések készítsék el, időről időre frissítsék és adják le a könyvtárnak publikációs listájukat.

Állománygondozás:

Megvalósíthatatlannak látszik, de mindenképpen fontos lenne a modern könyvek számítógépes feldolgozásának ÜTEMES folytatása. Intenzívebbé kellene tenni a különgyűjteményeink számítógépes feldolgozását is.

Bízunk benne, hogy Bitai Judit és Hegedüs Éva 2013-ban tapasztalt lelkes munkájának köszönhetően folytatódik a muzeális anyag, azon belül a fragmentumok és antikvák számbavétele, feltárása.

Fontos lenne a nem restaurátori, hanem könyvkötői munka (kötetés, újrakötetés, javítás) folytatása.

Egyre nyomasztóbb a helyhiány. Különösen is érinti ez a Benedictina gyűjteményt, mely állományrész a muzeális könyvállomány után a könyvtár legértékesebb és legkeresettebb része. (Minden bencés vonatkozású anyagot itt gyűjtünk). A Benedictina gyűjtemény bővítésén (polcozás) túl hosszú távú terveink között szerepel az alsó könyvtár (raktár) galériázása, mellyel szintén helyhez juthatnánk. Ugyancsak szükség lenne egy könyvliftre a raktár és szolgáltatóhelyiségek között. Egyelőre sajnos nincs forrásunk ezekre az átalakításokra.

Égetővé vált a duplumtár sorsa —, meg kell oldanunk a duplumkötetek értékesítését és/vagy ajándékozását. A duplumtár felszámolásával teret is nyernénk.

Könyvkiadás:

2014-ben jelenik meg a 2013-ban indult gyűjteményi évkönyv (Collentanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője) következő kötete, melyben több írással is szeretne megjelenni a könyvtár.

Műhelymunka:

A fragmentum-adatbázis építés és az antikvák számbavétele:

A tervek szerint tovább folytatjuk a pergamentöredékek és az antikvák számbevételét, feltárását, leírását. Reméljük, hogy 2014-ben elkészül a fragmentum-adatbázis tesztverziója, és bővül az antikvákat számba vevő adatbázis is.

Restauráltatás, állományvédelem:

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár 2014-re a NKA Közgyűjteményi Szakkollégium által kiírt pályázaton 400.000 Ft-ot nyert a klasszicista műemlék teremkönyvtárban elhelyezett gyűjtemény általános állományvédelmének folytatására és további 1.000.000 Ft-ot a könyvtár 3 muzeális kötetének: 2 kötet 17. századi kézirat és 1 ösnyomtatvány- ez utóbbi 3 művet tartalmaz - egyedi restauráltatására.

Előadások:

Felkérésre továbbra is szívesen tartunk szakmai előadásokat – már van is érvényes meghívásunk.

Egyéb szakmai programok – rendhagyó szakmai vezetés és könyvtári óra:

Vállaljuk szakmai csoportok vezetését – könyvtárosok, könyvbarátok, érdeklődők és rendhagyó irodalom, történelem, valamint könyvtári órát is.

Publikálás:

Lehetőség szerint továbbra publikáljuk kutatómunkánk eredményeit.

Rendezvények - Továbbképzés:

Lehetőség szerint továbbra is bekapcsolódunk a különböző egyházi és világi szakmai szervezetek munkájába, részt veszünk különböző szakmai rendezvényeken, de fizetési tanfolyamokra nincs most fedezetünk.

Kiállítás:

Anyagunkat, kincseinket 2014-ben is készséggel adjuk kölcsön más múzeumoknak kiállításra, ill. Pannonhalmán az Apátság kiállítótermében és a muzeális könyvtártermében is szervezünk kiállításokat.

Technikai feltételeink jónak mondhatók, egy laptopot és egy asztali gépet szeretnénk vásárolni. Ezzel két lassú, elavult laptopot cserélnénk le. Erre a két gépre szükségünk van, hiszen biztosítanunk kell egy olvasói gépet, és ha alkalmi munkaerőt kapunk (idegenvezetők) az ő munkájukhoz is szükséges. Szükséges, hogy az egyik gép mobil legyen, hiszen a gyűjteményünk több helyiségben és nagy alapterületű raktárban helyezkedik el.

Pannonhalma, 2014. január 16.